

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Кафедра психології, соціології та педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ НАУКОВИМИ ПРОЕКТАМИ В СФЕРІ ПРАВА

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	другий (денна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 19.08.2024 № 15

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Національної поліції України
протокол від 14.08.2024 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Роман МИРОНЮК

Розглянуто на засіданні кафедри психології, соціології та педагогіки факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України, протокол від 12.08.2024 № 22

Управління науковими проектами в сфері права. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024 рік. 14 с.

РОЗРОБНИК:

Доцент кафедри психології, соціології та педагогіки, факультет підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат соціологічних наук, доцент Комих Наталія Григорівна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Доцент кафедри історії та політичної теорії НТУ «Дніпровська політехніка», кандидат соціологічних наук, доцент Колісник Лариса Олексіївна;
2. Доцент кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, кандидат соціологічних наук, доцент Гудзенко Олеся Зиновіївна.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	
Загальна кількість годин	90	
Рік підготовки	2	
Семестр	3	
Лекції	16	
Семінарські	14	
Практичні	-	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	
Підсумковий семестровий контроль	екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Управління науковими проектами в сфері права» є: систематизація теоретичних знань, формування практичних умінь і навичок щодо розробки, оцінки, виконання наукового проекту; розвиток вмінь критичного аналізу; удосконалення навичок використання попередньо набутих знань, удосконалення прийомів ефективного професійного спілкування.

Очікувані результати навчання:

знати:

- термінології дисципліни «Управління науковими проектами в сфері права;

- методологічних основ формування організаційно- економічного механізму управління науковими проектами;

- теоретичних основ і оволодіння методичними підходами щодо вибору методів оцінки наукових проектів, форм їх документування, одержання соціального та економічного ефектів ;

вміти:

- оцінювати результативності наукового проекту на різних його циклах;

- вміти обґрунтовувати напрямки розробки та використання наукових проектів.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити

власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК01 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК04 – Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні компетентності:

СК03 – Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК08 – Здатність до викладання навчальних дисциплін за фахом, використовуючи сучасні педагогічні техніки.

Пререквізити – «Мова в термінологія наукових досліджень у сфері права», «Методологічні проблеми підготовки дисертаційних досліджень у сфері права».

Постреквізити – «Педагогічна діяльність та педагогічна майстерність викладача правничих дисциплін».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

ПРН03 – Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН06 – Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

ПРН07 – Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

ПРН09 – Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосовувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін у

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Наука та наукові проєкти. Особливості управління у сфері наукових проєктів.

Науковий проєкт та специфіка наукової діяльності. Система управління науковими проєктами. Фази життєвого циклу наукового проєкту. Структура, оточення та учасники наукового проєкту. Формування задуму наукового проєкту.

ТЕМА 2. Наукометрія як вимога до сучасного ефективного розвитку наукових проєктів.

Поняття наукометрії при здійсненні наукової діяльності. Критерії вибору наукових проектів. Організаційна структури. Типи організаційної структури наукового проекту. Визначення вимог та обов'язків учасників наукового проекту.

ТЕМА 3. Індекси цитування та імпакт-фактор. Інноваційні процеси у сфері наукових проектів.

Питання актуальності інтеграції вітчизняної науки у європейський і світовий дослідницький та освітянський простір через внесення та підтримку присутності у наукометричних міжнародних базах даних. Національна інноваційна система як сукупність законодавчих, структурних і функціональних компонентів (інституцій), що забезпечують зростання конкурентоспроможності вітчизняних наукових організацій.

ТЕМА 4. Світові стандарти академічної доброчесності та законодавчий досвід України.

Поняття академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності. Нормативно-правове (документальне) забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності у ЗВО України. Академічна відповідальність. Форми та методи підтримки принципів академічної доброчесності.

ТЕМА 5. Українські стартапи та рамкова програма європейського союзу з досліджень та інновацій.

Переваги програми ЄС з наукових досліджень. Рамкові програми як головний інструмент фінансування наукових досліджень в ЄС. Найбільші транснаціональні наукові програми з наукових досліджень та інновацій. Особливості взаємодій наукових програм. Можливості українських науковців розробляти власні проектні пропозиції, формувати наукові консорціуми та отримувати фінансування у якості координаторів наукових проектів.

ТЕМА 6. Написання наукового проекту.

Загальні правила написання проектів. Характерні особливості проекту. Основні показники при оцінці проекту. Основні аспекти або характеристики наукового проекту.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
ТЕМА 1. Наука та наукові проекти. Особливості управління у сфері наукових проектів.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проект та специфика проектної діяльності. 2. Система управління проектами. 3. Фази життєвого циклу проекту. 4. Структура, оточення та учасники проекту. 	2

	5. Формування інвестиційного задуму проекту.	
ТЕМА 2. Наукометрія як вимога до сучасного ефективного розвитку наукових проектів.	1. Специфіка сучасних вимог до проектної діяльності. 2 Термінологія проектної діяльності та зв'язок із наукометриєю . 3.Класифікація наукових проектів. 4. Методологія щодо визначення наукометрії	2
ТЕМА 3. Індокси цитування та імпакт-фактор. Інноваційні процеси у сфері наукових проектів.	1. Актуальність інтеграції вітчизняної науки у європейський і світовий дослідницький та освітянський простір. 2. Присутність українських науковців у наукометричних міжнародних базах даних. 3. Національна інноваційна система. 4. Законодавчі, структурні і функціональні компоненти (інституції), що забезпечують зростання конкурентоспроможності вітчизняних наукових організацій.	2
ТЕМА 4. Світові стандарти академічної доброчесності та законодавчий досвід України.	1.Поняття світових стандартів академічної доброчесності. 2.Критерії вибору матеріалу. 3.Законодавча база щодо урегулювання питань стандартів академічної доброчесності.	2
ТЕМА 5. Українські стартапи та рамкова програма європейського союзу з досліджень та інновацій.	1. Переваги "Горизонт 2020", восьмої рамкової програми ЄС з наукових досліджень. 2. Рамкові програми як головний інструмент фінансування наукових досліджень в ЄС. "Горизонт 2020". 3. Найбільші транснаціональні програми з наукових досліджень та інновацій. Особливості цих програм. 4. Проектні пропозиції українських науковців.	2
ТЕМА 6. Написання наукового проекту	1.Напрями розвитку наукових проектів. 2.Джерела грантової підтримки наукових проектів 3.Концепції відповідності вимогам щодо ефективності наукових досліджень.	6

Теми семінарських занять

Назва теми семінарські заняття	Кількість годин
ТЕМА 1. Наука та наукові проекти. Особливості управління у сфері наукових проектів	2
ТЕМА 2. Наукометрія як вимога до сучасного ефективного розвитку наукових проектів.	2
ТЕМА 3. Індокси цитування та імпакт-фактор. Інноваційні процеси у сфері наукових проектів.	2
ТЕМА 4. Світові стандарти академічної доброчесності та законодавчий досвід	2

України.	
ТЕМА 5. Українські стартапи та рамкова програма європейського союзу з досліджень та інновацій.	2
ТЕМА 6. Написання наукового проекту	4

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
ТЕМА 1. Наука та наукові проекти. Особливості управління у сфері наукових проектів	10
ТЕМА 2. Наукометрія як вимога до сучасного ефективного розвитку наукових проектів.	10
ТЕМА 3. Індекси цитування та імпаکت-фактор. Інноваційні процеси у сфері наукових проектів.	10
ТЕМА 4. Світові стандарти академічної доброчесності та законодавчий досвід України.	10
ТЕМА 5. Українські стартапи та рамкова програма європейського союзу з досліджень та інновацій.	10
ТЕМА 6. Написання наукового проекту	10

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Поняття «проект» і «управління проектами»
2. Методологія управління проектами
3. Класифікація проектів
4. Оточення та учасники проекту
5. Життєвий цикл проекту
6. Розробка концепції проекту
7. Структура проектного аналізу
8. Обґрунтування доцільності проекту
9. Оцінка ефективності проектів
10. Наукова діяльність в закладах вищої освіти згідно Закону України «Про вищу освіту»
11. Процес реалізації наукових проектів в закладах вищої освіти
12. Класифікація завдань управління науковими проектами в закладах вищої освіти.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	

≤ 50	≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100	
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100	

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд на занятті з дисципліни, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; які зазначені у робочій навчальній програмі з дисципліни, всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні структури та системи мови, основних граматичних структур, загальноживаної лексики та юридичної термінології.
4	Добрий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд на занятті з дисципліни, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні опанованих граматичних структур фахової лексики та термінології
3	Достатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд на занятті з дисципліни, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками
2	Недостатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд на занятті з дисципліни, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань. Потребує перескладання.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

Для навчальної дисципліни «Управління науковими проектами» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: *екзамен письмово, командні проекти, презентації результатів виконаних завдань та досліджень та виступи на наукових заходах, підготовка до публікації наукової статі, доповіді, індивідуальні та групові завдання.*

Критерії оцінювання самостійної роботи

9-10 балів – повне й безпомилкове виконання завдання;

7-8 балів – виконання 80-90% завдань, які містять деякі неточності у викладі й незначну кількість орфографічних і граматичних помилок;

5-6 балів – виконання 70-80 % завдань, в яких допущено незначну кількість помилок як змістового характеру, так і орфографічні;

3-4 балів – виконання 50-60 % завдань, у яких зафіксовано значну кількість змістових, лексичних, граматичних, орфографічних помилок;

1-2 балів – виконання 10-40 % завдань;

0 балів – роботу не виконано.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не

				виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.
--	--	--	--	--

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Мультимедійна техніка, підключення до внутрішньої мережі інтернет.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

- закони:

1. Конституція України. К., 1996.
2. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту».
3. Закон України. Редакція від 18.04.2021, підстава - 1369-IX «Про наукову і науково-технічну діяльність». Відомості Верховної Ради (ВВР, 2016, № 3, ст.25.
https://ips.ligazakon.net/document/view/t368700?an=2&ed=2020_06_02
4. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». Закон введено в дію з 1 липня 1994 року. Із змінами і доповненнями, внесеними
5. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v-650729-18>
6. Закон України «Про наукові парки». Електронний ресурс. Режим доступ
7. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T091563.html від 27.03.20.

Підручники:

1. Іваненко О.І. , Носачова Ю.В. Основи наукових досліджень. Центр учбової літератури, 2020, 123 с.
2. Колесников А.В. Основи наукових досліджень, Центр учбової літератури, 2019, 144. с.
3. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Центр навчальної літератури, 2019, 350 с.
4. Петренко Н., Кустріч Л., Гоменюк М. Управління проектами. Центр навчальної літератури, 2019, 244 с.
5. Сазонець І. Л., Ковшун Н. Е. Управління науковими проектами: навчальний посібник / І. Л. Сазонець, Н. Е. Ковшун. — Київ: «Центр учбової літератури», 2021. — 208 с.
6. Якименко І., Штефан Є., Лук'янихін В. Управління науковими проектами [Електронний ресурс]: навчальний посібник. – К.: НУХТ, 2022. – 139 с.
7. Петрович Й. М. Управління проектами. Видавництво Львівської політехніки, 2018, 396 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Даниленко С. М. Аналіз сучасного стану та ефективності фінансового забезпечення наукових досліджень та інновацій в Україні [електронний ресурс] режим доступу :[Http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/npkntue/2010_17/stat_17/34.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/npkntue/2010_17/stat_17/34.pdf). Дата доступу 26 07 2020.
2. Еко Умберто Як написати дипломну роботу. Тернопілью 2017. 224с.
3. Каленюк І. С. Сутність і показники ефективності проекту // Науковий вісник ЧДІЕУ. 2019. №3 (4). С. 4-13.
4. Пономаренко О. В. Інструменти управління ризиками соціальних проектів // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ДРІДУ НАДУ при Президентіві України. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2018. В. 4 (34). С.160.
5. Скиба Е . Philosophy of law as a tool for researching legal values. Theoretical and practical aspects of modern scientific research:Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference (Vol. 2), Seoul, April 30, 2021. Seoul. P.19-21.
6. Скиба Е. «Деміфологізація «контрольованого хаосу» як інструменту геополітичної війни: економічні й соціокультурні маркери». Економічний часопис-XXI № 184(7-8) 2020. С. 94-106. Scopus: Economic Annals-XXI
7. Скиба Е. «Роль філософії права в формуванні свідомості суспільства сучасної формації». Grani. Науково-практичний фаховий журнал. Index Copernicus,2020, №4 С.64 -77.
8. Скиба Е. Philosophy of law as a living and dynamic process. Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realta domestiche:Raccolta di articoli scientifici «ΛΟΓΟΣ» con gli atti della I Conferenza scientifica e pratica internazionale (T.2), Bologna,May 14,2021. P. 32- 34
9. Скиба Е. «Impact of media images on the process of socialization of gender identity» Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритети розвитку суспільних наук у ххі столітті» 30.03.2020-3.04.2020, Київ.С. 69-74.
10. Скиба Е. «Legal Component of the Concept of Provision of public services». Baltic Journal of Economic Studies. 2019.v.5.n.1. P. 194-201.Web of Science

Інтернет-ресурси:

1. Конкурси для наукової молоді від НАН України. E-source: <http://www.nas.gov.ua/young/UA>
2. Національна онлайн-платформа з цифрової грамотності «Дія. Цифрова Освіта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.diaa.gov.ua/>
3. Онлайн-платформа «Coursera» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coursera.org/>

4. CiscoNetworkingAcademyBuilds Skills&EducationForFutureCareers [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.netacad.com/> ІТ
5. EdEra – студія онлайн-освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ed-era.com/>
6. OpenUkrainianCitationIndex [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
7. <https://ouci.dntb.gov.ua/>
8. Prometheus – Найкращі онлайн-курси України та світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/>

**Завідувач кафедри психології,
соціології та педагогіки, доцент
кандидат історичних наук**

Кирило НЕДРЯ

